

Bildande av naturreservatet Venabäcken i Skinnskattebergs och Köpings kommuner

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn skall vara Venabäcken.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se Reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. den till beslutet hörande skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård (bilaga 2). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

- 1 avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande och döda träd,
- 2 bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att dämna, dika, gräva, muddra, dikesrensa, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar, spränga, schakta eller utföra annan markbearbetning,
- 3 uppföra ny byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, parkeringsplats, led, bro, spång, brygga, mast, antenn, luft- eller markledning),
- 4 anordna upplag,
- 5 uppföra stängsel eller annan hägnad,
- 6 jaga fågel,
- 7 inplantera djur (inklusive fisk), växter eller andra organismer,

- 8 använda bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen som kan innebära förorening eller annan förändring av mark och vatten,
- 9 framföra motordrivet fordon, annat än på befintliga bilvägar,
- 10 upplåta mark för skyttetävling, orienteringstävling, militära övningar eller liknande arrangemang,
- 11 fiska öring
- 12 utföra fiskevårdande åtgärder, exempelvis iläggning av sten.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång
Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet.

- 1 utmärkning av reservatets gränser och uppsättning av informationstavlor,
- 2 anläggande, utmärkning och underhåll av stigar,
- 3 åtgärder för att gynna flodpärlmussla och andra skyddsvärda arters status och fortlevnad.
- 4 åtgärder för att gynna förekomsten av en livskraftig öringpopulation, t ex utläggning av lekbottnar, borttagande av gäddor och borttagande av vandringshinder
- 5 igenläggning av diken som mynnar i Venabäcken, under förutsättning att det inte skapar olägenhet för mark utanför reservatet,
- 6 röjning, avverkning, ringbarkning och dylikt i naturvårdande syfte,
- 7 undersökningar av markförhållanden samt flora och fauna

Alla virkessortiment, inklusive grenar och toppar (GROT), som tas ut från området med stöd av föreskrifterna och skötselplanen tillfaller förvaltaren.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
- 2 skada, levande eller döda träd och buskar,
- 3 insamla mossor, svampar eller lavar, med undantag för matsvamp,
- 4 medvetet störa djurlivet, t.ex. genom att gå i vattendraget,
- 5 insamla musslor, insekter eller andra ryggradslösa djur,
- 6 anbringa tavla, skylt, affisch, göra inskrift eller permanent snitsla spår,
- 7 använda området för organiserad idrotts- eller lägerverksamhet,
- 8 göra upp eld annat än på anvisad plats.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för

- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
- underhåll av befintlig elledning i samråd med Länsstyrelsen och med stor hänsyn till bäckens värde. Akut underhåll av ledningen får göras utan föregående samråd, men ska rapporteras till Länsstyrelsen inom två veckor,
- underhåll av befintlig vattenledning på fastigheten Brobo 1:4 i samråd med Länsstyrelsen och med stor hänsyn till bäckens värde.
- fastighetsägare att på fastigheten Brobo 1:4 röja träd och buskar intill byggnader, inklusive jordkällare, samt att underhålla befintlig trädgård om det görs med stor hänsyn till bäckens värden.
- att på ett varsamt sätt föra mindre motordrivet fordon på skogsmark för uttransport av klövvilt. Denna körning får inte ske i vattennära områden.
- jakträttsinnehavare att i samråd med reservatsförvaltaren ta bort mindre grenar och sly om det är nödvändigt för att tillåten jakt ska kunna genomföras och inte skadar de värden reservatet ska skydda.
- förvaltaren att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Venabäcken
RegDOS-id	2014358
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Skinnskatteberg och Köping
Lägesbeskrivning	ca 10 km NO om Kolsva
Karta:	Terrängkartan: 11G SV Fastighetskartan: 11G2b och 11G3b
Naturgeografisk region:	26, skogslandskapet söder om norrlandsgränsen
Fastigheter:	del av fastigheterna Köping Solberga 1:8, Skinnskatteberg Brobo 1:4, Skinnskatteberg Brobo 1:7, Skinnskatteberg Rölö 3:17 och Skinnskatteberg Svansbo 1:3
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Areal:	ca 85 ha, varav produktiv skogsmark ca 46 ha
Natura 2000, naturtyper	Vattendrag med flytbladsvegetation (3260) 2,4 ha Intermediärt kärr (7140) 18 ha
Natura 2000, arter	Flodpärlmussla (<i>Margaritifera margaritifera</i>)

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att

- bevara Venabäckens naturliga livsmiljö med vattenståndsvariationer och skiftande vattendynamik som skapar en variation av strandmiljöer och bottenar med förutsättningar för hög biologisk mångfald,
- i gynnsamt tillstånd bevara naturtypen intermediärt kärr med en ostörd och opåverkad hydrologi som tillåter våtmarkens arter, strukturer och funktioner att leva,
- i gynnsamt tillstånd bevara populationen av flodpärlmussla i bäcken,
- bevara biologisk mångfald och goda förutsättningar för en långsiktig överlevnad av de krävande och hotade arter som finns i området,
- tillgängliggöra området och bevara de upplevelsemässiga värden som är förknippade med naturliga vattendrag.

Syftet ska nås genom att

- större delen av området lämnas till fri utveckling,
- naturvårdsinriktade skötselåtgärder, t.ex. borttagande av vandringshinder för öring och iordningställande av lekbottnar för öring, vidtas för att gynna de naturvärden som finns i naturreservatet.
- området övervakas regelbundet för att man i tidigt stadium ska kunna upptäcka hot mot de naturvärden som finns i området,
- parkeringsplatser och skyltar anläggs och underhålls, leder markeras och underhålls.

Beskrivning av området

Naturreservatet Venabäcken består av myrmark, vattendrag och omgivande skog, där skogen i första hand utgör en skyddszon för vattendragets naturvärden. Myrmarkerna i norr är av fattig och intermediär typ. Ifrån Rölösjöns utlopp och ca 1 km söderut rinner Venabäcken genom dessa myrmarker. Efter myren meandrar bäcken ca 600 m genom ett skogs och odlingslandskap innan den återigen omges av en smal och skogskantad våtmark i ca 1 km. Därefter rinner vattendraget huvudsakligen genom skogsmark. I denna sydligaste del, innan Sämskarbobäcken mynnar i Venabäcken, består bottensubstratet av framför allt sand och grus, vilket utgör ett lämpligt underlag för flodpärlmussla, (*Margaritifera margaritifera*). Vattendraget har i huvuddelen av sin sträckning en utpräglad meandring. Bredden varierar mellan 1 - 7 m och medeldjupet är ca: 0,5 m. Vattenkvaliteten är god, delvis beroende på att Vågsjön kalkas. Den för flodpärlmusslan viktiga populationen av öring (*Salmo trutta fario*), är stabil, men verkar ha en oregelbunden föryngring.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Naturresevatets högst prioriterade bevarandevärde är den relativt opåverkade bäckmiljön med dess arter. Dessa naturliga bäckmiljöer har blivit ovanliga p.g.a. dikning, rensning, vattenreglering, näringstillförsel m.m. Venabäcken är utpekad som ett nationellt särskilt värdefullt vattenområde. Bland arterna i bäckmiljön läggs stor vikt vid att skydda flodpärlmusslan och dess värdfisk öring. Dessutom är det prioriterat att bevara det intermediära kärr som är beläget i naturresevatets norra del. Enligt 7 kap 4§ miljöbalken får Länsstyrelsen förklara ett område som naturresevat i syfte att bevara värdefulla naturmiljöer. Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken skall miljöbalken tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Det är ett angeläget allmänt intresse att den värdefulla vattenmiljö som Venabäcken utgör, med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas långsiktigt. Det är därför motiverat att förklara området som naturresevat. För att syftet med området ska kunna uppnås och områdets värden inte ska riskeras behöver vissa aktiviteter begränsas genom föreskrifter för området i enlighet med 7 kap 5,6 och 30 §§ miljöbalken.

Miljökvalitetsmål

Bildandet av naturresevatet är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag* samt *Levande skogar* som Sveriges riksdag har beslutat om.

Natura 2000

Naturresevatet omfattar till stor del Natura 2000-området Venabäcken (SE250185). Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i området: vattendrag med flytbladsvegetation (3260), intermediärt kärr (7140) och flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*). Bevarandeplanen anger att myrmarkerna i norr och vattendraget ner till där Sämskarbobäcken mynnar i Venabäcken samt en skyddszon omkring vattendraget bör skyddas som naturresevat. Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av naturresevatsbeslutet och den skötsel som det innebär.

Motiv till skyddsformen naturresevat

Skälen för att området skyddas som naturresevat är att det är ett angeläget allmänt intresse att Venabäcken, med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas. Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken skall densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Länsstyrelsen bedömer att naturresevat är en lämplig skyddsform där man beaktar en kombination av naturvärden i olika naturtyper, skyddar dessa värden långsiktigt samt har en möjlighet att anpassa skötselmetoderna efter naturvårdens intressen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Andra sakförhållanden

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Noteringar finns om förekomst av flodpärlmussla i bäcken åtminstone från slutet av 1950-talet. Mellan åren 1967 och 1985 har bottenfaunan undersökts årligen på fyra lokaler i bäcken med syftet att studera försurningseffekter. Resultaten från denna övervakning var nedslående och bland annat den försurningskänsliga dagsländan *Ephemera vulgata* försvann successivt från alla fyra lokalerna i bäcken. Parallellt uppmättes allt lägre pH-värden (Naturvårdsverket 1986). Vid inventeringar 1979-81 av de två enda då kända flodpärlmusselbestånden i länet ansågs Venabäcken ha den stabilaste populationen, men inga musslor mindre än 7 cm hittades (Länsstyrelsen 1982). Kalkning har pågått i Vågsjön uppströms Venabäcken sedan början av 1980-talet och 1988 utförs kalkningar av två utströmningsområden strax väster om Rölösjön (Länsstyrelsen 1989). Vattenkemisk provtagning har skett inom ramen för kalkeffektuppföljning sedan kalkningen startade samt sedan 1991 genom den samordnade recipientkontrollen. Från slutet av 1980-talet har övervakningen av bäcken utökats med elfiske och musselövervakning.

År 1985 redovisades den södra delen av Venabäcken i Naturvårdsplan för Västmanlands län. Våtmarkerna i naturreservatets norra del dokumenterades i *Våtmarksinventering i Västmanlands län (1993)* och bedömdes ha naturvärdesklass II. De beskrevs som i huvudsak topogena kärr och vattendragsmader. En mer detaljerad inventering utfördes i det trädbevuxna rikkärret väster om Persbovägen i samband med den länstäckande rikkärrsinventeringen år 2002-2004.

Närliggande skog inventerades utförligt i samband med den nationella inventeringen av statlig skog år 2003. De skogsbestånd med höga naturvärden som lokaliserades konstaterades då inte vara tillräckligt stora för att motivera naturreservatsbildning utifrån en skoglig synvinkel. De skogar som nu inkluderas

i naturreservatet består till stor del av mark som utgör en korridor längs med och skyddszon för bäckmiljön.

Avgränsning och överenskommelse

Frågan om naturreservatsbildning aktualiserades i samband med framtagandet av bevarandeplan för Natura 2000-området. Därefter har reservatsområdets storlek, föreskrifter och annat som berör reservatets utformning diskuterats med berörda markägare.

Det föreslagna reservatsområdet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet. Värdering av området har genomförts av Forum fastighetsekonomi AB i samråd med markägarna och på uppdrag av Länsstyrelsen. Överenskommelse har nåtts med samtliga markägare om antingen intrångsersättning eller köp.

Samråd

Samråd har enligt 25 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Köpings respektive Skinnskattebergs kommun. Samråd har enligt 26 § ovannämnda förordning skett med Naturvårdsverket. Samråd har även skett med Skogsstyrelsen.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig. Ekonomistyrningsverket har inte inkommit med något yttrande.

Remiss

Förslaget till beslut har remissbehandlats under vår och sommar 2007. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. förelagts att inom en tid av en månad framställa eventuell erinran mot bildande av naturreservatet Venabäcken. Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till myndigheter och organisationer. Markägare har efter ändringar i föreskrifterna under hösten 2007 ytterligare en gång förelagts att framställa eventuell erinran mot bildandet av naturreservatet i enlighet med förslaget beslut.

Remissyttranden

Polismyndigheten i Västmanland har inget att erinra mot bildandet av naturreservatet Venabäcken. Sveaskog har inget att erinra mot beslut om bildande av naturreservatet Venabäcken om det sker då köp av Sveaskogs mark är klart. Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig i ärendet. Skogsstyrelsen stödjer bildandet av naturreservatet och har inget att erinra. Mats Hahne, representant för fastigheten Rölö 3:17, erinrar mot att Länsstyrelsen fattar beslut om bildande av naturreservatet Venabäcken innan man är överens om värderingen av intrånget. Erinran innehåller också en begäran om att jakt- och fiskefrågorna utreds inom fastigheten Rölö 3:17. Köpings kommun har inget att

erinra mot inrättandet av naturreservatet Venabäcken. Försvarmakten har inte något att erinra mot bildandet av naturreservatet Venabäcken. Mälarenergi Elnät AB menar att man måste ha tillstånd att underhålla och förnya befintliga ledningar inom naturreservatet. Mälarenergi Elnät AB menar även att man måste ha möjligheten att ansluta nya anläggningar som uppförs i närheten av området och där ledningsdragningen kan vara tvungen att passera naturreservatet.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Efter ytterligare samråd med Mats Hahne framkom att jakt- och fiskefrågorna är utredda så långt att Mats Hahne som representant för Rölö 3:17 inte ur den aspekten har något att erinra mot beslutet. Länsstyrelsen har avvaktat med att fatta beslut till dess överenskommelse nåtts angående fastigheten Rölö 3:17.

Vid ytterligare kontakt med Mälarenergi har överenskommit att underhållsinsatser ska vara tillåtet utan hinder av föreskrifterna, akuta insatser ska rapporteras till Länsstyrelsen så snart som möjligt i efterhand och övrigt underhåll ska göras i samråd med Länsstyrelsen. Dessa undantag från föreskrifterna har infogats i beslutet. Nya och ändrade ledningsdragningar kräver dispens från föreskrifterna.

Upplysningar

Natura 2000

Livsmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller behålla ett gynnsamt bevarandetillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande störning på områdets livsmiljöer, kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken sedan den 1 juli 2001.

Strandskydd

Vissa delar av reservatet är beläget inom område där strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken. Syftet med strandskyddet är att trygga allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet.

Vattenlagstiftning

Enligt 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. får viss vattenverksamhet inte påbörjas innan den anmälts till länsstyrelsen. Det gäller t ex uppförande av anläggning, fyllning, pålning, grävning, schaktning, muddring eller liknande i ett vattendrag.

Kulturmiljövärden

Enligt 1 kap. 1 § lagen om kulturminnen m m (KML 1988:950) skall enskilda såväl som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete skall se till att skador på kulturmiljön såvitt möjligt undviks och begränsas. Hänsyn skall även lämnas enligt 30 § Skogsvårdslagen.

Dispens från föreskrifterna mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva naturreservatet.

Insektsangrepp mm

Vindfälln och stormskadad skog ska lämnas. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Kungörelse

Beslut om kungörelse, se bilaga 3

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, punkt C, vilka gäller omedelbart.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande, och naturvårdshandläggare Kristina Hanson, föredragande, samt länsråd Håkan Eriksson, länsassessor Torsten Eriksson, planhandläggare Magnus Johansson, miljöskyddshandläggare Gunilla Alm, lantbrukskonsulent Robert Ström, enhetschef Anna Olofsson

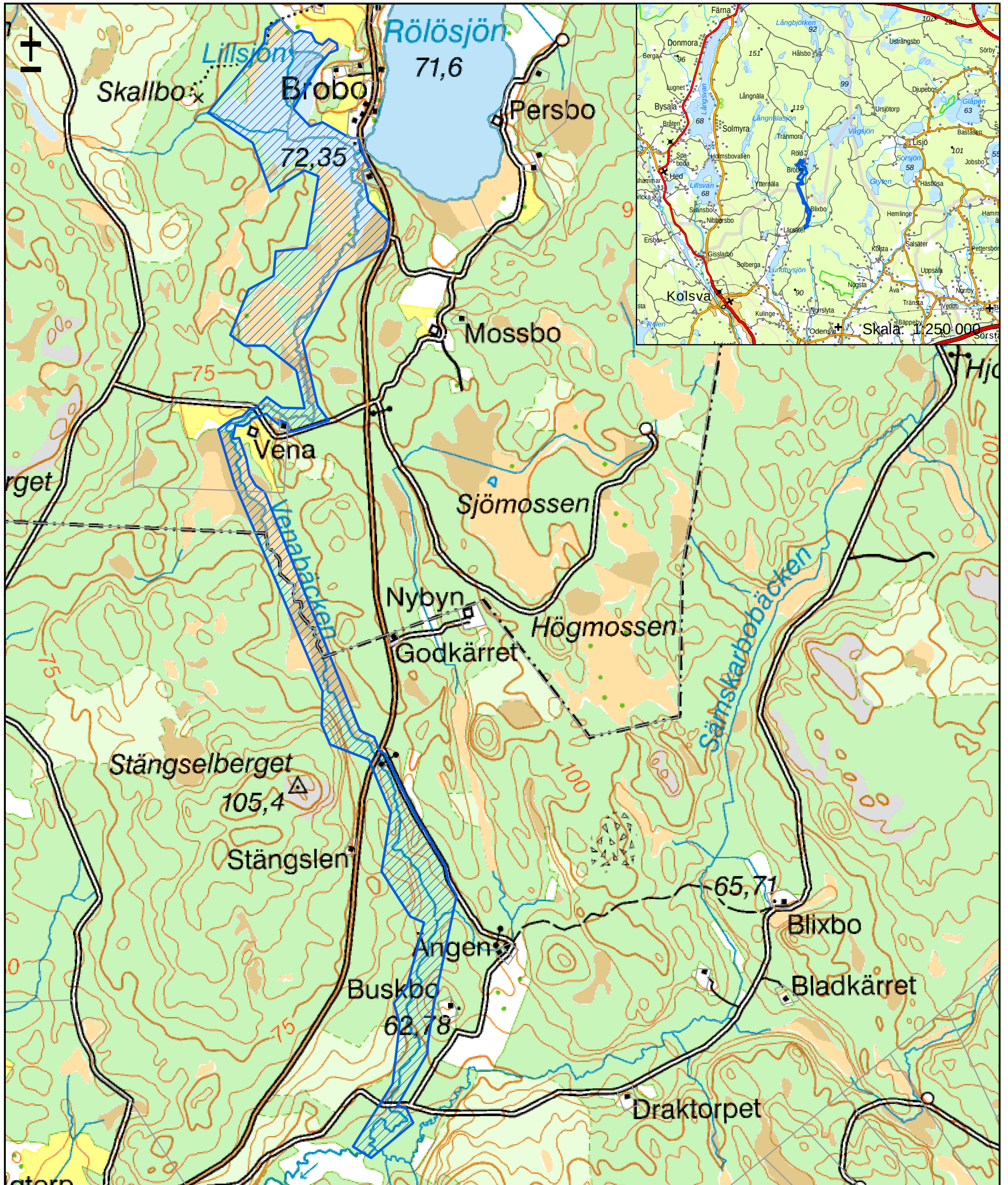
Mats Svegfors

Kristina Hanson

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Skötselplan
- 3 Beslut om kungörelse
- 4 Hur man överklagar

Teckenförklaring

- Naturreservatsgräns
- fastighetsgräns

Skala: 1:15 000

0 125 250 500 Meter